

KULTURNA ISKAZNICA: VODIČ ZA PROFESORE I UČENIKE

Ovaj priručnik sastavljen je kako bi profesorima u srednjim školama pružio sveobuhvatan uvid u pilot-projekt Kulturna iskaznica, koji Ministarstvo kulture i medija provodi u suradnji s Financijskom agencijom (FINA). Svrha priručnika je generaciju koja u 2026. godini navršava 18 godina informirati o mogućnostima koje im ovaj „kulturni džeparac“ otvara na pragu punoljetnosti.

Vizija i strateški ciljevi

Kulturna iskaznica zamišljena je kao inicijativa usmjerena ka poticanju mladih na prijelazu iz sustava srednjoškolskog obrazovanja u svijet odraslih na aktivno sudjelovanje u kulturi izvan nastavnog okvira.

Osnovne informacije

Korisnici: Pravo na Kulturnu iskaznicu ostvaruju svi mladi koji u 2026. godini navršavaju 18 godina. Okviran broj osamnaestogodišnjaka i potencijalnih korisnika Kulturne iskaznice u Hrvatskoj procijenjen je na 35 000.

Iznos: Svaki korisnik dobiva vrijednosni kupon u iznosu od 100 eura.

Vrijeme korištenja: Početak korištenja Kulturne iskaznice predviđen je za travanj 2026. godine, a odobreni iznos mladi mogu koristiti tijekom godine dana, točnije do svojeg 19. rođendana.

Identitet: Projekt prati vizualni identitet s logotipom *Kooltura @18*, čime je fokus usmjeren na specifičnu dobnu skupinu.

Što se sve može kupiti Kulturnom iskaznicom

Iskaznicom je obuhvaćen širok raspon kulturnih i medijskih djelatnosti, kako bi osamnaestogodišnjaci imali što veću slobodu u izboru sadržaja koji ih zanima. Sredstva je tako moguće potrošiti na sljedeće kulturne i medijske sadržaje:

- Knjige: Svi žanrovi u fizičkim i internetskim knjižarama i antikvarijatima. Predviđena je i kupnja e-knjiga i audioknjiga. Važan inkluzivni aspekt vidljiv je i u pokrivanju troškova poštarine za korisnike koji žive u mjestima bez knjižara.
- Scenske i izvedbene umjetnosti: Ulaznice za kazališne predstave, plesne centre i ostale scenske izvedbe.
- Glazba: Ulaznice za koncerte klasične i džez glazbe.
- Film: Ulaznice za kinodvorane diljem Hrvatske, uključujući neovisna kina i festivale.
- Muzeji: Ulaznice za muzeje, uključujući kupnju kataloga i publikacija vezanih uz izložbe.

- Vizualna umjetnost: Ulaznice za galerije, uključujući kupnju kataloga i publikacija vezanih uz izložbe.
- Kulturna baština: Ulaznice za posjete kulturnim lokalitetima.
- Mediji: Pretplata na tiskane medije i njihova elektronička izdanja.

Napomena za učenike: Sredstva na Kulturnoj iskaznici ne mogu se iskoristiti za sudjelovanje na umjetničkim radionicama, kupnju gramofonskih ploča, CD-ova ili DVD-ova, pretplatu na servise za internetski prijenos.

Operativni proces i tehničke upute

Tehničke uvjete provedbe pilot-projekta osigurava Financijska agencija (FINA). Sustav je digitaliziran i integriran s postojećom platformom Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava i portala e-Građani, čime je sustav maksimalno pojednostavljen.

1. Obavijest: Maturanti i njihovi roditelji primit će informaciju o pravu na korištenje iskaznice putem e-Dnevnika te službenu obavijest u korisnički pretinac sustava e-Građani.
2. Aktivacija: Sustavu se pristupa putem portala e-Građani ili web i mobilne aplikacije. Iskaznica funkcionira kao digitalna kartica s barkodom. Učenici koji nemaju pristup internetu moći će preuzeti fizičku inačicu barkoda u najbližoj poslovnici FINA-e.
3. Korištenje: Prilikom kupnje, prodavač skenira barkod, a iznos na iskaznici automatski se umanjuje. Aplikacija omogućuje stalni uvid u preostalo stanje sredstava.
4. Lokacije: Popis svih knjižara, kina, kazališta, muzeja i pružatelja ostalih kulturnih sadržaja bit će dostupan na službenoj mrežnoj stranici Kulturne iskaznice.

Društveni kontekst i važnost za mlade u Hrvatskoj

Važnost ovoga pilot-projekta očituje se i uzevši u obzir najnovije istraživanje o mladima u Hrvatskoj. Naime, prema rezultatima istraživanja Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, 48 % učenika trećih razreda srednjih škola ne čita ništa izvan digitalnog okvira. Istovremeno, poznato je da se mladi informiraju najviše putem društvenih mreža, a vrlo rijetko putem tiskanih medija. Kulturna iskaznica predstavlja priliku za povratak knjizi i kvalitetnom medijskom sadržaju.

Nadalje, u kontekstu uočenih društvenih problema kao što su vršnjačko nasilje i narušeno mentalno zdravlje, kultura se pokazuje kao neophodno iskustvo u odrastanju i sredstvo za razvoj kompetencija i svijesti o društvenoj odgovornosti. Projektom se potiče samostalnost jer mlada osoba dobiva značajna namjenska sredstva kojima u zadanim okvirima upravlja slobodno, bez nadzora roditelja ili profesora.

Međunarodna perspektiva

Hrvatska se ovim projektom pridružuje krugu razvijenih zemalja koje već koriste slične modele: Italiji, Njemačkoj, Francuskoj i Španjolskoj.

Poruka za učenike

Uloga Kulturne iskaznice je višestruka. Ujedno omogućuje maturantima posjete kulturnim događajima kojima mogu produbiti znanja stečena na nastavi, primjerice posjet izložbi, ali i zabavu u kinu. Svrha je osamnaestogodišnjacima pružiti uvid u kulturu kao dio svakodnevice, a ne samo školske obaveze.

Zaključno, molimo vas da potaknete svoje učenike da aktiviraju svoje iskaznice čim sustav bude spreman. Vaša uloga u prenošenju ove informacije ključna je kako bi maturanti saznali da imaju pravo na korištenje svojeg kulturnog džeparca.

Infografika nastala na temelju sadržaja ovoga dokumenta, generirana alatom umjetne inteligencije NotebookLM:

